

Chytrá udržitelnost ve společenském kontextu digitalizace

RNDr. Petr Beneš

Přinášíme rozhovor s Petrem J. Kalašem, spoluzakladatelem a viceprezidentem české větve Světové podnikatelské rady pro udržitelný rozvoj. Během svého předchozího působení ve funkci Ministra životního prostředí zastával i roli místopředsedy vládní Rady pro udržitelný rozvoj. Současně působí jako poradce a konzultant ve státní správě i v soukromém sektoru především v oblastech energetiky, životního prostředí a inovativních technologií.

Zcela na úvod, jako viceprezident České podnikatelské rady pro udržitelný rozvoj (CBCSD), můžete čtenářům přiblížit význam existence CBCSD v mezinárodním kontextu?

CBCSD byla založena jako česká větev Světové podnikatelské rady pro udržitelný rozvoj (WBCSD). WBCSD sdružuje více než dvě stovky velkých mezinárodních korporací, které zastávají princip udržitelnosti, jako princip svého podnikání. Vedle toho sestává WBCSD v rámci tzv. Global Network z 60 národních organizací na všech kontinentech. Česká republika je jedním z aktivních partnerů této globální sítě.

A příklady aktivit CBCSD?

Rád bych zdůraznil, že naše propojení se Světovou podnikatelskou radou probíhá dvojím způsobem. Jednak přenášíme informace o vývojových trendech a čtených programech světové organizace – a rovněž národních větví – do České republiky a některé i postupně zavádíme. Na druhé straně sdílíme naše iniciativy na fórech Světové podnikatelské rady. Příkladem je převzetí koncepce globální rozvojové Vize 2050 Světové podnikatelské rady a její aplikace na české podnikatelské prostředí s definicí národních rozvojových priorit a trendů, na jejichž realizaci by se podílela i naše podnikatelská rada. Jinou oblastí přínosů Světové podnikatelské rady pro naše prostředí byl nový způsob podnikových výročních zpráv, tzv. Global Reporting Initiative – GRI. Tento inovativní koncept reportingu jsme přinesli do České republiky v časovém předstihu před pozdějším doporučením Evropské unie a implementovali jej speciálně vytvořeným odborným týmem našich členů. Koncept GRI, aplikovaný mezinárodně již stovkami podniků

na principu dlouhodobé udržitelnosti podniku, rozšiřuje obvyklé finanční a spíše krátkodobé perspektivy firmy o oblasti sociální a environmentální včetně možných podnikatelských rizik, nejistot i budoucích příležitostí. Dalšími oblastmi přenesených činností z fóra WBCSD byl např. koncept Smart City, transformace mobility a role elektromobility, v energetice mezinárodní příklady využití obnovitelných zdrojů energie. Jedna z velkých iniciativ Světové podnikatelské rady je zaměřena na snižování dopadů klimatických změn. Program „Low Carbon Technology Initiative“ za účasti sedmi set mezinárodních organizací propaguje technologie s nízkoeNERgetickým a nízkoeMISním obsahem. I tento program je příležitostí pro naši spolupráci v rámci WBCSD. Vzhledem k široké paletě programů WBCSD se nabízí ještě více možností naší spolupráce.

Zmínil jste Smart City, jedním z českých úspěchů bylo pozvání k účasti na letošní Smart City Summit & Expo v Tchaj-pej. Cesta delegace Jihočeského kraje, již jste se, jako viceprezident CBCSD účastnil, přinesla České republice úspěch. Můžete nám jej ze svého pohledu přiblížit?

Myslím si, že Smart City konference v Tchaj-pej byla výrazem mezinárodního rozměru koncepce smart. V Tchaj-pej se na letošní – v pořadí již páté – konferenci sešlo na pozvání tohoto hlavního města Tchaj-wanu více než sedmdesát starostů z Asie, Evropy i z Jižní a Severní Ameriky. Několikadenní konference představovala jednak platformu na výměnu zkušeností s programy a projekty udržitelné urbanizace, ale i veletržní propojení s velkou mezinárodní přehlídkou technologií zapojených do implementace konceptu chytrých měst.

Za Českou republiku se této konference na pozvání Smart City Taipei již počtvrté zúčastnili zástupci města Písek, ale nově i zástupci třech českých regionů – Jihočeského regionu, Regionu Vysočiny a Regionu Liberce. Celý tón konference v Tchaj-pej se nesl tradičně v rozměru Smart Cities, což potvrdila i vzniklá iniciativa GO SMART, kterou podepsalo více než sedmdesát starostů. Současně se ale objevuje nová dimenze, smart regionů. A řekl bych, že budoucnost dalších kroků v oblasti smart se i u nás bude směřem ke smart regionům ubírat. V České republice existuje vedle třech zúčastněných regionů z Tchaj-pej i řada jiných, jako jsou Moravskoslezský, Plzeňský, Ústecký, Jihomoravský a možné další regiony. Česká podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj by ráda podpořila i tuto regionální dimenzi v oblasti smart.

Konkrétním výstupem účasti na konferenci v Tchaj-pej bylo uzavření dohody mezi tchaj-wanskou firmou TATUNG a městem Písek, za účasti firmy E.ON (člena CBCSD), o realizaci pilotního projektu zaměřeného na

Petr J. Kalaš, spoluzakladatel a viceprezident české větve Světové podnikatelské rady pro udržitelný rozvoj CBCSD (v pozadí obraz s názvem „Útěk“ akademické malířky Zhang Dan)

NÁZORY & DISKUZE

energetické vybavení autobusového nádraží v Písku inovativní technologií financovanou tchaj-wanskou stranou. Tento projekt by měl být realizován do podzimu tohoto roku.

Při pouhém pohledu na fotografie obou zmíněných měst mně napadá otázka, co mohou mít společného smart města Písek a Tchaj-pej?

Jedná se o zvláštní tchaj-wanský zájem o město Písek. Vznikl propojením historického charakteru města Písek s inovačními rozvojovými metodami chytrého města. Tato historicko-inovativní kombinace menšího města velmi zaujala na v pořadí první Smart konferenci v Tchaj-peji. Město Písek se tak stalo určitou – a velmi sympatickou – raritou mezi smart městy jako jsou Barcelona, Amsterdam, Hamburk a další „megacities“. Toto koneckonců vedlo i k zájmu tchaj-wanských firem o konkrétní spolupráci.

Řekl jste, že byla nastavena cesta ke smart regionům. Za Českou republiku se účastnily delegace tři smart regionů – Jihočeského kraje, Libereckého kraje a Kraje Vysočina, které aktivně implementují záměr udržitelného rozvoje prostřednictvím koncepce Smart City/Smart Region, proč na Summitu chyběla „chytrá stovčata“?

Vývoj „smart“ plánování v Praze probíhal v několika fázích. A řekl bych, že ta podstatná, která obrátila budoucí rozvoj Prahy směrem k chytrému profilu, byla za primátora Hudečka. Vytvořený projektový tým a pracovní skupiny složené z odborníků vytvářely rozvojový koncept Prahy založený na široké spolupráci mnoha složek, včetně firem a univerzit. Rovněž pracovní propojení s městem Vídeň přibližovalo rozvojový koncept Prahy k mezinárodnímu trendu. Změnou vedení města Prahy došlo k přerušení tohoto konceptu a Praha přešla na spolupráci se Švédskem a s jinými městy a pozvala ke spolupráci i Fraunhofer Institute. To znamená, že Praha má svůj vlastní rozvojový program.

Více než sedmdesát starostů a primátorů z celého světa na jednom místě v Tchaj-peji – je možné nějakým způsobem charakterizovat jejich vztah ke smart technologiím, které nemilosrdně „dobývají hradby“ našich měst?

Na konferenci v Tchaj-peji zaznělo zcela jasně, že technologie jsou prostředkem, ale ne cílem toho konceptu. Cílem je zlepšování kvality života obyvatel měst. Této podřízenosti technologií zájmům obyvatel se věnovala řada vystupujících starostů, neboť „kouzlo“ nových technologií často upozaduje vlastní smysl jejich uplatnění.

Důležitým výstupem Summitu byl vznik světové iniciativy GO SMART propojující městské samosprávy, jejíž součástí se staly i účastnické české regiony. Jakým způsobem se v této iniciativě budou české regiony a česká podnikatelská rada CBCSD angažovat?

Se vznikem iniciativy byl předložen i plán dalšího postupu a ten spočívá v několika krocích v tomto roce, kde se bude upřesňovat cíl, obsah

a rovněž účast jednotlivých partnerů. Bude se postupně jednat o otevřenou platformu a možnou účast dalších členů. Zatím se z české strany staly součástí této iniciativy GO SMART regiony Jihočeský, Vysočina, region Liberce a město Písek. Česká podnikatelská rada se pokouší s tchaj-wanskou partnerskou organizací do tohoto procesu zapojit. Rádi bychom se stali partnery v této spolupráci i s některými smart regiony.

V poslední době je nepřehlédnutelná přemíra používání přídavného jména „smart“ – chytrá města, chytrá mobilita, chytré technologie... Neměl nebo nemohl by proces digitalizace našeho životního stylu přinést i to, že by se začalo mluvit o chytré udržitelnosti?

Souhlasím s tím, že slovo smart se stalo nejprve takovým politickým sloganem pro řadu politiků, aniž si uvědomovali obsah, a u nás v České republice trvalo možná dva roky, než se upřesnil záměr a obsah tohoto konceptu. Úspěšná smart města – Litoměřice a Písek jsou příklady – jsou následovány řadou dalších měst. Politici si postupně uvědomili, že princip smart znamená přínosný rozvojový směr a příležitost synergických propojování městského plánování.

K otázce „smart sustainability“ si myslím, že označení „sustainability“ – udržitelnost představuje, samo o sobě a bez přívlastku, chytré řešení, neboť odpovídá požadavku vyvíjet se ve vybalancovaném systému, kde ekonomický rozvoj je nutný, ale není dostačujícím předpokladem pro úspěšný a trvalý rozvoj společnosti, kde k tomu přistupují i sociální koheze a aspekty ochrany životního prostředí.

Nepřiznáváme se zavedením tématu udržitelnosti, že velkou starostí naší budoucnosti, a to nejen digitální, může být její „neudržitelnost“?

Myslím si, že tato otázka především sociálních dopadů technologického rozvoje – a zejména stále více dominující digitalizace – bude stále aktuálnější. Jestliže konference a výstava smart technologií v Tchaj-peji ukázala prakticky exponenciální technologický rozvoj, tak za existenci technologií je veliký a rostoucí prostor pro jejich praktické uplatnění. Tato diskrepance platí především pro koncept smart cities, kde proti expanzi technologického vývoje stojí mnohem pomalejší administrativní schopnost měst jejich aplikace.

Stejným tématem sociálních dopadů technologické expanze se zabývala i nedávná konference Světové podnikatelské rady pro udržitelný rozvoj ve švýcarském Montreux. Za jednu z největších středodobých výzev pro CEOs velkých korporací byly označeny dopady implementace digitalizace, umělé inteligence, robotiky a kybernetiky na změnu sociálního prostředí a udržení sociální koheze.

Děkujeme za rozhovor pro český odborný časopis, který již 65 let usiluje o svoji udržitelnost v kontextu globálních společenských a technologických změn. ♦

